

Nalivi, obilne padavine in izjemne poplave v Sloveniji med 3. in 8. avgustom 2023

Sašo Petan¹, Gregor Vertačnik¹, Miha Šupek¹, Neža Lokošek¹, Maja Koprivšek¹, Anže Medved¹, Mojca Sušnik¹, Matevž Piry¹, Florjana Ulaga¹

Povzetek

Od 3. do 6. avgusta so Slovenijo in dežele onstran severne meje prizadele obilne padavine. V severnem Sredozemlju je nastal ciklon z vremensko fronto. Takšna vremenska situacija je značilna za jesensko-zimski čas, ko na našem območju pade večja količina padavin v nekaj dneh. Zaradi zelo toplega Sredozemskega morja, ki je bilo na začetku avgusta 2023 toplejše od dolgoletnega povprečja, so najprej nastale močne plohe in nevihte z močnejšimi nalivi, ki jih je v nadaljevanju zamenjal še enakomeren dež.

V noči s 3. na 4. avgust so zelo močne plohe z nevihtami zajele porečja na širšem območju Kamniško-Savinjskih Alp, Karavank, Škofjeloškega, Cerkljanskega ter Polhograjskega hribovja. Na že predhodno namočeno podlago, posledica julijskih neurij, je v samo 6 do 12 urah padlo od 150 do 200 mm dežja. Na več kot 20 meteoroloških postajah smo zabeležili nalive s povratnimi dobami, ki so desegle in celo presegle 100-letne povratne nivoje. Najmočnejši naliv smo zabeležili na meteorološki postaji Pasja ravan, kjer je v manj kot 10 urah padlo preko 200 mm padavin. Tako izdatne padavine so povzročile silovit porast številnih hudournikov, manjših vodotokov in rek. 4. avgusta dopoldne so izjemne pretoke dosegle zlasti Meža, Mislinja, Suhodolnica, Savinja, Lučnica, Dreta, Kamniška Bistrica, Nevljica, Pšata, Sora, Poljanska Sora, Gradaščica, Šujica in Sava na Ljubljanskem območju. Pri tem so nastopile obsežne in uničujoče poplave, poplavljeni so bila številna naselja s stanovanjskimi in gospodarskimi objekti. Sprožili so se tudi številni plazovi, reke so nosile obsežne količine plavja in odnašale mostove in ceste. Že 4. avgusta sta vsled silovitega dotoka iz sosednje Avstrije pričeli poplavljati tudi Mura in Drava. Drava je bila močno okrepljena z lokalnimi dotoki v Sloveniji, Mura pa z večkratnimi porasti pritokov dolvodno od avstrijskega Gradca. Mura v Gornji Radgoni je tako 6. avgusta dosegla rekordni pretok preko 1450 m³/s, pretok Drave po sotočju z Dravinjo pa je presegel 1900 m³/s.

Poplavni dogodek je močno spominjal na vse pretekle izjemne dogodke, ki so Slovenijo prizadele v letih 1990, 1998, 2005, 2007, 2010, 2012 in 2014, a jih je tokratni dogodek presegel po obsegu, v najbolj prizadetih porečjih pa tudi po silovitosti. Povratne dobe največjih pretokov manjših rek in glavnih odvodnikov v povirnih delih porečij Meže, Savinje, Kamniške Bistrice in Sore kot tudi reke Save na odseku od Medvod do Hrastnika so bile ocenjene na 100 in več let. Mura in Savinja v spodnjem toku sta dosegli od 50- do 100-letno, Sava pod sotočjem s Krko 20-letno, Drava v spodnjem toku pa 10- do 20-letno povratno dobo. Posebnost tokratnega dogodka je bila tudi ta, da so največje tri slovenske reke, Sava, Drava in Mura, poplavljele hkrati.

Ključne besede: obsežne poplave, hudourniki, izjemni pretoki, nalivi, obilne padavine

Keywords: extensive floods, torrents, exceptional flows, downpours, heavy rainfall

¹ Agencija RS za okolje, Vojkova 1b, Ljubljana